15 noşti Sfintele Scripturi, cari pot să-ţi dea înţelepciunea care duce la
16 mîntuire, prin credinţa în Hristos Iisus. Toată Scriptura este însuflată
de Dumnezeu; ea este de folos ca să înveţe, să mustre, să îndrepte,
17 să dea înţelepciune în sfinţenia vieţii, pentruca omul lui Dumnezeu
să fie desăvîrşit şi destoinic pentru orice lucrare bună.

Indemn la stăruinţă în propovăduire. (§ 1. Faptele Apostolilor 20.28-31. 2 Timotei 2. 3-7. 1 Petru 5. 1-4.)

4 Te rog ferbinte, înaintea lui Dumnezeu şi înaintea lui Iisus Hris-
2 tos, care are să judece viii şi morţii, şi în numele arătării şi Im-
părăţiei Sale: propovăduieşte Cuvîntul, stăruieşte asupra lui cu
orice prilej, potrivit sau nu, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată blîn-
3 deţa, şi învaţă pe alţii cu îndelungă răbdare. Căci va veni o vreme
cînd oamenii nu vor putea să sufere învăţătura sănătoasă; ci îi vor
4 gîdila urechile să audă lucruri plăcute, şi îşi vor da o mulţime de în-
văţători după poftele lor. Işi vor întoarce urechea dela adevăr, şi se
5 vor îndrepta spre istorisiri închipuite. Dar tu fii treaz în toate lucru-
rile, rabdă suferinţele, fă lucrul unui evanghelist, şi împlineşte-ţi
bine slujba.

Timotei rugat să vină la Pavel. (§ 2. Filipeni 1. 20-23. 1 Ioan 2. 28. 1 Tim. 1. 19-20. Ev. 10. 26, 27. Mt. 10. 18-20. Ier. 15. 20, 21. Iuda 24, 25.)

6 Căci, cît despre mine, sîngele meu stă gata să fie vărsat, şi clipa
7 plecării mele din viaţă este aproape. M'am luptat lupta cea bună,
8 mi-am isprăvit alergarea, am păzit credinţa. De acum mă aşteaptă
cununa unei vieţi sfinte, pe care mi-o va da, în „ziua aceea“, Dom-
nul, Judecătorul cel drept. Şi mi-o va da nu numai mie, ci şi tuturor
celor ce vor fi avut pe inimă venirea Lui.
9 Caută de vino cît mai curînd la mine, căci Dima, din dragoste
10 pentru lumea de acum, m'a părăsit; m'a părăsit, şi a plecat la Te-
11 salonic. Crescens s'a dus în Galatia, Tit în Dalmatia. Numai Luca
este cu mine. Ia pe Marcu, şi adu-l cu tine; căci el îmi este de
12,13 mult folos pentru slujbă. Pe Tihic l-am trimes la Efes. Cînd vei veni,
adu-mi mantaua, pe care am lăsat-o în Troa la Carp, şi cărţile, mai
ales pe cele de piele.
14 Alexandru, căldărarul, mi-a făcut mult rău. Domnul îi va răsplăti
15 după faptele lui. Păzeşte-te şi tu de el, pentrucă este cu totul îm-
potriva învăţăturii noastre.
16 La întâiul meu răspuns de apărare, nu mi-a venit nimeni în aju-
tor, ci toţi m'au părăsit. Să nu li se ţină în socoteală lucrul acesta!
17 Insă Domnul mi-a stat în ajutor, şi m'a întărit, pentru ca Evanghelia
să fie vestită pe deplin prin mine, şi s'o audă toate Neamurile. Şi
18 am fost izbăvit din gura leului. Domnul mă va izbăvi de orice lucru
rău, şi mă va mîntui, făcîndu-mă să intru în Impărăţia Lui cerească.
A Lui să fie slava în vecii vecilor. Amin.

Urări de sănătate. (§ 3. Rom. 16. 3, 4. 2 Tim. 1. 16-18.)

19 Spune sănătate Priscilei şi lui Acuila, şi casei lui Onisifor.
20 Erast a rămas în Corint, iar pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet.
21 Caută de vino înainte de iarnă. Eubul şi Pudens, Linus, Claudia
şi toţi fraţii îţi trimet sănătate.
22 Domnul Iisus Hristos să fie cu duhul tău! Harul să fie cu voi!
Amin.

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE TIT

(1. Timotei 3. 15. 1 Petru 2. 15.)

Urare. (§ 1. 1 Timotei 1. 1, 2. 2 Petru 1. 1-4.)

1 Pavel, rob al lui Dumnezeu, şi apostol al lui Iisus Hristos, pentru
răspîndirea credinţei aleşilor lui Dumnezeu şi a deplinei cunoştinţe
2 a adevărului, care duce la temerea de Dumnezeu, credinţă şi cuno-
ştinţă, cari se întemeiază pe nădejdea vieţii vecinice, făgăduite mai

înainte de vecinicii de Dumnezeu, care nu minte, care Şi-a desco-
3 perit Cuvîntul la vremea Lui, prin propovăduirea care mi-a fost în-
credinţată, după porunca lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru; — către
4 Tit[1], adevăratul meu copil în credinţa noastră a amîndorora: Harul
şi pacea să-ţi fie date din partea lui Dumnezeu Tatăl, şi din partea
lui Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru!

Tit însărcinat să pună presbiteri în Creta. (§ 2. 1 Tim. 3. 1-7. 1 Pe. 5. 1-4.)

5 Te-am lăsat în Creta, ca să pui în rînduială ce mai rămîne de
rînduit, şi să aşezi presbiteri în fiecare cetate, după învăţăturile, pe
6 cari ţi le-am dat. Fiecare din ei să fie fără prihană, bărbat al unei
singure neveste, să aibă copii credincioşi, cari să nu fie învinuiţi
7 de destrăbălare sau neascultare. Căci episcopul, ca econom al lui
Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană; să nu fie nici îngîmfat, nici
8 mînios, nici dedat la vin, nici bătăuş, nici doritor de cîştig mîrşav;
ci să fie primitor de oaspeţi, prieten al oamenilor de bine, cumpătat,
9 drept, sfînt, înfrînat; să se ţină de Cuvîntul adevărat, aşa cum a
fost învăţat, pentruca să fie în stare să sfătuiască, potrivit cu învă-
ţătura sănătoasă, şi să dovedească protivnicilor neadevărul învăţă-
turii lor.

Tit luptă împotriva învăţătorilor mincinoşi. (§ 3. Romani 16. 17, 18. 1 Timotei 1. 3-7. 2 Timotei 2. 16-18, 23-26; 3. 5-9.)

10 In adevăr, mai ales printre cei tăiaţi împrejur, sînt mulţi nesu-
11 puşi, flecari şi amăgitori, cărora trebuie să li se astupe gura. Ei
buimăcesc familii întregi, învăţînd pe oameni din dragoste pentru
12 un cîştig urît, lucruri, pe cari nu trebuie să le înveţe. Unul dintre
ei, chiar prooroc al lor, a zis: „Cretanii sînt totdeauna nişte minci-
13 noşi, nişte fiare rele, nişte pîntece leneşe[2]“. Mărturia aceasta este
14 adevărată. De aceea mustră-i aspru, ca să aibă o credinţă sănătoasă,
şi să nu se ţină de basme evreeşti, şi de poruncile date de nişte
15 oameni, cari întorc spatele adevărului. Totul este curat pentru cei
curaţi; dar pentru cei necuraţi şi necredincioşi, nimic nu este curat:
16 până şi mintea şi cugetul le sînt spurcate. Ei se laudă că cunosc
pe Dumnezeu, dar cu faptele Il tăgăduiesc, căci sînt o scîrbă înaintea
lui Dumnezeu: nesupuşi şi netrebnici pentru orice faptă bună.

Cum să sfătuiască Tit pe oameni. (§ 1. 1 Timotei 2. 9-15. 1 Petru 3. 1-6. Psalmul 119. 9. Efeseni 6. 5-8. 1 Petru 2. 18-20.)

2 Tu însă, vorbeşte lucruri cari se potrivesc cu învăţătura sănă-
toasă.
2 Spune că cei bătrîni trebuie să fie treji, cinstiţi, cumpătaţi, să-
3 nătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare. Spune că femeile în
vîrstă trebuie să aibă o înfăţişare, care să se potrivească cu sfin-
ţenia; să nu fie nici clevetitoare, nici dedate la vin; să ştie să dea
4 învăţături bune, ca să înveţe pe femeile mai tinere să-şi iubească băr-
5 baţii şi copiii; să fie cumpătate, să ducă o viaţă curată, să-şi vadă
de treburile casei, să fie bune, supuse bărbaţilor lor, pentruca să
nu se vorbească de rău Cuvîntul lui Dumnezeu.
6 Sfătuieşte de asemenea pe tineri să fie cumpătaţi, şi dă-te pe tine
7 însuţi pildă de fapte bune, în toate privinţele. Iar în învăţătura
8 pe care o dai altora, dă dovadă de curăţie, de vrednicie, de vorbire
sănătoasă şi fără cusur, ca protivnicul să rămînă de ruşine, şi să nu
poată spune nimic rău de noi.
9 Sfătuieşte pe robi să fie supuşi stăpînilor lor, să le fie pe plac
10 în toate lucrurile, să nu le întoarcă vorba, să nu fure nimic, ci tot-

1. *Tit* pe atunci era în fruntea Bisericii din Creta. De obîrşie greacă, el a fost întors la Dumnezeu de Pavel, care, cînd îl lua cu el în călătoriile lui, cînd îi da felurite însărcinări faţă de Biserici.

2. Citat pus pe seama lui Epimenide, poet şi filosof din Creta, care trăia în veacul al şaselea înainte de Iisus Hristos.

deauna să dea dovadă de o desăvîrșită credincioșie, ca să facă în
totul cinste învățăturii lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru.

Harul lui Dumnezeu arătat. (§ 2. 1 Pt. 1.10-21. Ro. 12.1,2. 1 Cor. 6.20. 1 In. 3.1-3.)

11 Căci harul lui Dumnezeu, izvor de mîntuire pentru toți oamenii,
12 a fost arătat. El ne învață s'o rupem cu păgînătatea și cu poftele
lumești, și să trăim în veacul de acum cu înțelepciune, dreptate și
13 temere de Dumnezeu, și să așteptăm împlinirea fericitei noastre nă-
dejdi, adică, arătarea în slavă a marelui nostru Dumnezeu și Mîntuitor
14 Iisus Hristos. El S'a dat pe Sine însuș pentru noi, ca să ne răscum-
pere din orice fărădelege, și să-Și facă un norod care să fie al Lui,
curățit de El, plin de rîvnă pentru fapte bune.
15 Spune lucrurile acestea, sfătuiește și mustră cu deplină putere.
Nimeni să nu te disprețuiască.

Ce trebuie să învețe Tit. (§ 1. 1 Pt. 2.13-16. Ef. 2.1-10. Tit 2. 11-15. Ro. 16.17,18.)

3 Adu-le aminte să fie supuși stăpînirilor și dregătorilor, să-i as-
2 culte, să fie gata să facă orice lucru bun, să nu vorbească de rău pe
nimeni, să fie liniștiți, cumpătați, plini de blîndeță față de toți
3 oamenii. Căci și noi eram altă dată fără minte, neascultători, rătă-
ciți, robiți de tot felul de pofte și de plăceri trupești, trăind în răutate
4 și în pizmă, vrednici să fim urîți și urîndu-ne unii pe alții. Dar, cînd
s'a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, și dragostea
5 Lui de oameni, El ne-a mîntuit, nu pentru faptele, pe cari le făcuserăm
noi, ca oameni cari duceam o viață sfîntă, ci pentru îndurarea Lui,
prin botezul nașterii a doua și prin înoirea făcută de Duhul Sfînt.
6 Duhul acesta L-a vărsat din belșug peste noi, prin Iisus Hristos,
7 Mîntuitorul nostru, pentruca, odată puși într'o stare după voia lui
Dumnezeu, prin harul Lui, să ne facem, în nădejde, moștenitori ai
vieții vecinice.
8 Adevărat este cuvîntul acesta, și vreau să spui apăsat aceste
lucruri, pentruca cei ce au crezut în Dumnezeu, să caute să facă
9 fapte bune. Iată ce este bine și de folos pentru oameni! Dar de în-
trebările nebune, de înșirările de neamuri, de certuri și ciorovăieli
privitoare la Lege, ferește-te căci sînt nefolositoare și zadarnice.
10 După întîia și a doua mustrare, depărtează-te de cel ce aduce dez-
11 binări[1], căci știm că un astfel de om este un stricat și un păcătos, care
dela sine este osîndit.

Indemnuri deosebite. (§ 2. Ioan. 15. 8. 1 Corinteni 16. 20-24.)

12 Cînd voi trimite la tine pe Artema sau pe Tihic, grăbește-te să
13 vii la mine în Nicopoli, căci acolo m'am hotărît să iernez. Ai grijă
ca legiuitorul Zena și Apolo să nu ducă lipsă de nimic din ce le tre-
14 buie pentru călătoria lor. Trebuie ca și ai noștri să se deprindă să
facă fapte bune, pentru acoperirea nevoilor grabnice, și să nu stea
fără să aducă rod.
15 Toți cei ce sînt cu mine îți trimet sănătate. Spune sănătate cre-
dincioșilor cari ne iubesc.
Harul să fie cu voi cu toți! Amin.

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE FILIMON

(2. Corinteni 8. 21. Coloseni 3. 17. 1 Tesaloniceni 2. 7.)

Urare. (§ 1. Coloseni 1. 1, 2. 3 Ioan 1.)

1 Pavel, aruncat în temniță[2] pentru Iisus Hristos și fratele Timotei,
2 către prea iubitul Filimon, tovarășul nostru de lucru, către sora Afia
și către Arhip, tovarășul nostru de luptă, și către Biserica din casa
3 ta: Harul și pacea să vă fie date din partea lui Dumnezeu, Tatăl
nostru, și din partea Domnului Iisus Hristos!

1. Grecește: *omul eretic*, numire a cărei multă întrebuințare i-a schimbat înțelesul dela început.
2. *Intemnițat* la Roma. *Filimon*: mădular al Bisericii din Colose.

Mulțămiri pentru credința și dragostea lui Filimon. (§ 2. Coloseni 1. 3-8. 2 Timotei 1. 3-8. 3 Ioan 2-6.)

4 Mulțămesc totdeauna Dumnezeului meu, oridecîteori îmi aduc
5 aminte de tine în rugăciunile mele, pentrucă am auzit despre credința
pe care o ai în Domnul Iisus și despre dragostea, pe care o ai
6 față de toți sfinții. Il rog ca această părtășie a ta la credință să se
arate prin fapte, cari să dea la iveală tot binele ce se face între
7 noi în Hristos. In adevăr, am simțit o mare bucurie și o mare mîn-
gîiere pentru dragostea ta, fiindcă, frate, inimile sfinților au fost
înviorate prin tine.

Rugăciunea lui Pavel pentru Onisim. (§ 3. Col. 4. 7-9 6. 9, 10 1 Cor. 4. 15. 1 Cor. 13. 4-7. Galateni.)

8 De aceea, măcar că am toată slobozenia în Hristos să-ți porun-
cesc ce trebuie să faci, vreau mai de grabă să-ți fac o rugăminte în
9 numele dragostei, eu, așa cum sînt, bătrînul Pavel; ba mai mult, acum
10 aruncat în temniță pentru Iisus Hristos. Anume, vreau să te rog
pentru copilul meu, pe care l-am născut la viața creștinească în
11 timpul zilelor mele de temniță: adică pentru Onisim, care altă dată
ți-a fost nefolositor, dar care acum îți va fi foarte folositor și ție și
12 mie. Ți-l trimet înapoi, pe el, inima mea.
13 Aș fi dorit să-l țin la mine, ca să-mi slujească în locul tău cît
14 sînt în temniță pentru Evanghelie. Dar n'am vrut să fac nimic fără
învoirea ta, pentruca binele, pe care mi-l faci, să nu fie silit, ci de
15 bună voie. Poate că el a fost despărțit de tine, pentru o vreme, toc-
16 mai ca să-l capeți din nou pentru vecinicie, dar nu ca pe un rob, c
mult mai pe sus de cît pe un rob: ca pe un frate prea iubit, ma
ales de mine, și cu atît mai mult de tine, fie în chip firesc, fie în
Domnul!
17 Dacă mă socotești dar prieten al tău, primește-l ca pe mine în-
18 sumi. Și dacă ți-a adus vre-o vătămare sau îți este dator cu ceva,
19 pune aceasta în socoteala mea. Eu, Pavel, „voi plăti“ – scriu lucrul
20 acesta cu mîna mea – ca să nu-ți zic că tu însuți te datorezi mie.
Da, frate, fă-mi binele acesta în Domnul, și dă-mi astfel inimii această
ușurare în Hristos!
21 Ți-am scris bizuit pe ascultarea ta, și știu că vei face chiar mai
mult de cît îți zic.

Urări de sănătate. (§ 4. Coloseei 4. 10-18.)

22 Tot odată, pregătește-mi un loc de găzduire, căci trag nădejde să
vă fiu dăruit, datorită rugăciunilor voastre.
23 Epafra, tovarășul meu de temniță în Hristos Iisus, îți trimete să-
24 nătate; tot așa și Marcu, Aristarh, Dima, Luca, tovarășii mei de
lucru.
25 Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru!
Amin.

EPISTOLA LUI PAVEL CĂTRE EVREI

(Galateni 4. 9. Ioan 19. 30. Coloseni 2. 10, 17.)

Cea din urmă descoperire a Tatălui. (§ 1. Ioan 1. 1-3, 14, Coloseni 1. 15-16. Evrei 10. 12-14. Filipeni 2. 6-11.)

1 După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în
2 multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor vre-
muri, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor
3 lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile. Fiul acesta, care este o-
glindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui, și care ține toate lu-
crurile cu Cuvîntul Lui cel puternic, a făcut curățirea păcatelor, și
4 a șezut la dreapta Măririi dumnezeiești, în locurile prea înalte. In

1. Pavel se gîndește la numele lui *Onisim*, care însemnează *folositor*.